

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ**

ПІДГОТОВКА СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА НА ЗАСАДАХ ПАРТНЕРСТВА

**МАТЕРІАЛИ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
24 ЛИСТОПАДА 2015 РОКУ**

ХАРКІВ – 2015

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ

ВАСИЛЬЄВА М.П.

ПАРТНЕРСЬКА ВЗАЄМОДІЯ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ

Професійна підготовка майбутнього фахівця в умовах вищого навчального закладу представляє собою один з найважливіших і найоптимальніших шляхів забезпечення готовності належним чином виконувати передбачені суспільством професійні функції. Саме у вищому навчальному закладі, як спеціально створеному соціальному інституті з підготовки представників певної професійної галузі, передбачено державою і створено умови для забезпечення формування фахівця, як всебічно розвиненої особистості, представника еліти суспільства певної держави, а також професійно підготовленого фахівця певної галузі виробництва.

Соціальний педагог – відносно нова професія в Україні, виникнення якої було покликано розв'язати виниклі об'єктивні суперечності початку 90-х років ХХ століття: між об'єктивно існуючими новими проблемами суспільства через маргінальні процеси перебудови державного устрою, що спричинили зміни у соціальному, економічному, політичному тощо житті суспільства, і неспроможністю держави за допомогою чинної соціальної політики, існуючих соціальних інститутів, представників професійних груп вирішити ці проблеми, що негативно вплинули на життєдіяльність окремих категорій суспільства; між потребою суспільства у забезпеченні допомоги у соціалізації певних категорій населення (зокрема, й таких, що не існували раніше: безхатченки, безробітні, трудові мігранти тощо), неспроможних через причини об'єктивного і суб'єктивного характеру до самостійного подолання проблем у соціалізації, і відсутністю соціальних інститутів, професійних груп, покликаних забезпечувати таку допомогу в адаптації до нових умов; між потребою у створенні належних умов для забезпечення соціального виховання підростаючого покоління і відсутністю системної скоординованої роботи всіх виховних інститутів у цьому напрямі. Соціальний педагог, як представник нової професії, виявився тим «рятувальним кругом», за який схопилася держава, сподіваючись на вирішення соціальних проблем, а також суспільство в надії на реальну допомогу в розв'язанні власних проблеми.

Висока місія в суспільстві зумовила необхідність ретельної професійної підготовки такого фахівця через складність тих функцій, які соціальний педагог покликаний виконувати, у першу чергу, стосовно соціального виховання дітей та молоді: організовувати взаємодію освітніх та позанавчальних установ, сім'ї, громадськості з метою створення в соціальному середовищі умов для соціальної адаптації та благополуччя в мікросоціумі дітей та молоді, їх всебічного розвитку (О. Безпалько).

Важливе місце у підготовці майбутніх соціальних педагогів займає спеціально організована робота з партнерами, які працюють у різних галузях,

пов'язаних з вирішенням соціальних проблем. Партнерство у підготовці соціального педагога розглядаємо як добровільну угоду про співпрацю між державною або недержавною організацією, діяльність якої спрямована на вирішення соціальних проблем, в якій всі учасники домовляються працювати разом для досягнення загальної мети або виконання певного завдання і розділяти ресурси і відповідальність. У партнерських відносинах обов'язковою є повага партнерів, визнання цінності партнера і його думки, інтерес до партнера, наявність спільної мети, діалог між партнерами, розуміння (дотримання) власних прав і прав партнера, поділ відповідальності – прийняття на себе відповідальності за свої дії і партнера і передача відповідальності партнеру за нього і його дії.

Визначено основними принципами партнерства у підготовці майбутнього соціального педагога: рівноправність сторін (кожна із сторін може бути ініціатором заходів, спрямованих на вирішення проблем у забезпеченні підготовки соціального педагога); повага і врахування інтересів сторін; зацікавленість сторін у взаємодії; дотримання сторонами законодавства та інших нормативних документів, що регламентують процес професійної підготовки; добровільність прийняття сторонами на себе зобов'язань з організації і забезпечення напрямів професійної підготовки майбутнього соціального педагога; реальність зобов'язань, прийнятих на себе сторонами (прийняті зобов'язання повинні бути здійсненими); обов'язковість виконання договорів, угод; контроль за виконанням прийнятих договорів, угод; відповідальність сторін, їхніх представників за невиконання з їх вини договорів, угод.

З цією метою корисними є тісні зв'язки з соціальними службами, громадськими молодіжними і дитячими організаціями, благодійними фондами тощо: з Управлінням служб у справах дітей, центрами соціально-психологічної реабілітації дітей. Представники партнерських організацій проводять просвітницьку роботу зі студентами з роз'яснення особливостей практичної соціально-педагогічної роботи з різними соціально уразливими категоріями, забезпечують для студентів бази для проходження соціально-педагогічної практики, залучають їх до участі в тренінгових заняттях з формування практичних умінь з виконання соціально-педагогічних функцій, спрямованих на розв'язання конкретних проблем конкретної категорії населення («Стоп – насилля!», «Ні – торгівлі людьми», «Рівний – рівному» тощо). Позитивним моментом партнерської взаємодії є залучення студентів – майбутніх соціальних педагогів до волонтерських заходів. Волонтерська робота спонукає студента до активної взаємодії із соціальним середовищем, до становлення тривалих взаємин із представниками різних соціальних груп суспільства, що сприяє засвоєнню соціального досвіду.

Отже, партнерська взаємодія у підготовці майбутнього соціального педагога виступає засобом виховання й соціалізації особистості студента, формування готовності до соціальної взаємодії, саморозвитку, самовдосконалення й самореалізації, забезпечує успішну життєдіяльність соціального педагога в умовах сучасного суспільства.